

Jednym z najbardziej oczywistych znamion starzenia się są kłopoty z pamięcią. Problemy te przejawiają się najczęściej w sytuacjach, w których osoby w starszym wieku nie mogą przypomnieć sobie potrzebnej im w danym momencie informacji. Drugą, mniej oczywistą oznaką kłopotów z pamięcią są przypadki błędów pamięciowych, którym towarzyszy wysokie lecz zarazem błędne poczucie pewności. Zarówno problemy z przypomnieniem sobie potrzebnej informacji, jak i złudzenie, że błędna informacja wydobyta z pamięci jest poprawna prowadzić mogą do licznych zagrożeń w życiu osób w starszym wieku. Niemożność przypomnienia sobie instrukcji jak zażywać dane leki jest równie niebezpieczna co błędne przeświadczenie, że leki przepisane do zażywania wraz z jedzeniem powinny być brane na pusty żołądek.

Co może odpowiadać za te dwa rodzaje błędów pamięciowych? Współczesna psychologia pamięci wskazuje, że jednym źródłem błędów pamięciowych mogą być wskazówki kontekstualne towarzyszące procesom pamięciowym: taką wskazówkę może stanowić środowisko, na przykład w postaci pomieszczenia, w którym dana osoba stara się wydobywać informacje z pamięci lub nawet zapachów, które temu towarzyszą. Znany przykład wpływu kontekstu jest zjawisko wspomniane przez Marcela Prousta: przywrócenie kontekstu dzieciństwa jakim jest zapach magdalenki maczanej w herbacie ma moc przywoływania wspomnień z tego okresu. Istnieje więc możliwość, że przynajmniej w części za błędy pamięciowe u osób w starszym wieku odpowiadają problemy z używaniem wskazówek kontekstualnych. Gdy taka osoba nie może wydobyć właściwej informacji z pamięci, może to mieć miejsce dlatego, że wskazówki kontekstualne nie zostały wcześniej odpowiednio zakodowane i teraz nie mogą być właściwie użyte. Gdy osoba w starszym wieku jest zaś błędnie przekonana, że pamięta właściwą informację, może to być spowodowane tym, że osoba ta jest zmylona przez wskazówki kontekstualne dostępne w danym momencie – badania na młodszych osobach dorosłych wskazują, że bycie testowanym w znajomym kontekście skłania te osoby do wiary, że ich wspomnienia są silniejsze. Wyniki wcześniejszych badań sugerują, że u starszych osób dorosłych ten mechanizm kreowania iluzji pamięci może być wyjątkowo silny, zwłaszcza jeśli wskazówki kontekstualne pozostają niepowiązane z właściwymi sobie wspomnieniami.

W niniejszym projekcie badany będzie wpływ kontekstu na błędy pamięciowe u osób w starszym wieku. Z jednej strony przedmiotem projektu będzie się badanie, czy odpowiednie wskazówki kontekstualne obecne w środowisku podczas testowania osób w starszym wieku mogą wspomóc pamięć tych osób. Testowaną hipotezą jest, że problemy z pamięcią tych osób nie wynikają z tego, jak korzystają one ze wskazówek kontekstualnych, ale raczej z niemożności właściwego kodowania tych wskazówek podczas uczenia się. Z drugiej strony przedmiotem projektu będzie badanie, czy znajome wskazówki kontekstualne wpływają na to, jak osoby w starszym wieku oceniają własne wspomnienia. Testowaną hipotezą jest, że osoby te będą wyjątkowo podatne na mylący wpływ znajomego kontekstu.